

Arkivene fra krigstiden

Opph.
108022

Her i avisen 27.5. under fotnotes-
kribenten på hvor det ble av de
tyske arkivene i maidagene 1945.
Svaret finnes i Sverre Kjeldstadts
doktoravhandling "Hjemmestyr-
kene side 448 : "De tyske doku-
mentene som ble beslaglagt i Nor-
ge ar alliert krigsbytte og ble
samlet inn av den allierte Docu-
ment Section under britisk ledel-
se." De hadde kontor i Klinge-
berggt, 7 i Oslo. Som den fremra-
gende og objektive krigshistoriker
oberstløytnant Olstad nylig skrev
her i avisen var Norge ikke alliert
med "de allierte" og hadde følge-
lig ikke krav på krigsbytte. Etter
at britene hadde gjennomgått og
utnyttet materialet, ble en rekke
arkivsaker, av tysk opprinnelse
avstøtt til det norske riksarkivet
hvor de ble ordnet av arkivar
Einar Blix. I Forsvarsstabens
krigstidsarkiv finnes også en del
spredte tyske arkivsaker. I samme
arkiv finnes "Prisoner of War
Interogations" (Ca. 275 rapporter)
Etter krigen ble en rekke tyskere
avhørt av britiske etterretningsof-
fi ser. Disse til dels omfattende

rapporter forteller mye om tyske
myndigheters virksomhet i Norge
også om Sipo og SD. Materialet
om tysk kontraspionasje i Norge
finnes i FO IV arkivet.
Minst to arkiver vedr. norsk-tyske
relasjoner forsvant på en mystisk
måte etter krigen. Det gjelder
først og fremst arkivet fra Nem-
da for industri og omsetning. Had-
de innholdet av det arkivet blitt
kjent, hadde nok enkelte bra bor-
gere vært nødt til å korte litt inn
på 17.maisløyfene i 1945. Arkivet
for Centralkomiteen i Trondheim
i 1940 ble også borte. En kjent
mann i byen fikk utlånt arkivet
under påskudd av at han skulle
skrive Trondheims historie. Noen
historiebok kom aldri, men "for-
fatteren" var så uheldig at han
"mistet" arkivet. Det lar seg for-
stå, for i det arkivet fantes detaljer
om hvordan Trondheims beste
borgere hjalp general Dietl slik at
han unngikk å kapitulere på
Bjørnsfjell. Men general Dietls
rapport er i behold. Den forteller
sitt. Det samme gjør den takk som
den tyske kommandant i Trond-

heim, oberst Weiss, bringer i
Adresseavisen 13.4.40 til myndig-
heter og borgerskap. "hos hvem
jeg har funnet forståelse og stor
inngøtkommenhet".

Også i England har man hatt
"uhell" med arkivene. Det gjelder
i første rekke SOE-arkivet. SOE
(Special Operations Executive)
ble opprettet i London 22.juli 1940
i forbindelse med Churchills
berømte ordre "set Europe abla-
ze" (tend Europa i brann) Ifølge
en nyutkommet bok "The secret
War" av Nigel West er SOE's
arkiver fremdeles lukket. I 1946
ble arkivet flere ganger herjet av
mystiske branner. Bankieren
Charles Hambro var en tid sjef for
SOE's skandinaviske avdeling.
Hans datter Pamela har fortalt at
kort før Sir Charles døde, fikk hun
beskjed om å brenne hans hem-
melige papirer som hun fikk over-
levert på farens dødsleje den
28.8.63.

Både i dette arkivet og i SOE's
arkiv fantes utvilsomt opplysning-
er av stor betydning også for norsk
historie.

John Sand

*Svecht Folk og Land
Dahl og Pörmöser.*

Svenska Dagbladet om Quisling-dommen.

Avisen skriver >

"Man får imidlertid ikke glemme at både Quisling og tyskernes invasjonplaner med letthet ville vært kastet overende dersom regjeringen Nygaardsvold hadde vist større forståelse for de ansvarlige norske militærsejefers energiske begjæringer om forsterket beredskap. Til tross for den overhengende fare var de norske sosialdemokratiske ledere fremdeles innfanget i de forsvarsnihilistiske doktriner, som psykologisk-politisk sett var den første årsak til Quislings desparasjon."

I forbindelse med ovenstående nevner jeg at Sverige mobiliserte en brigade allerede 8. april 1940. Brigaden var helt og holdent motorisert. Den besto av brigadestab, gruppestab, 3 bataljoner + 1 artilleribataljon (12 kanoner) og noen mindre avdelinger.

John Sand